

Aardrupsen - iris

Gewas: Iris

Wetenschappelijke naam: *Agrotis-soorten*

Groep: Insecten

Aardrupsen in iris: schade aan het loof

Aardrupsen in iris: rups in aangetaste stengel

Aardrupsen

Klik op de afbeelding voor een vergroting.

© Copyright PPO, NVWA (PD), DLV, KAD, Landbrugsinfo

Herkenning

Bladeren en stengels vertonen grote gaten of zijn volledig doorgeknaagd. Soms verwelkt het hart van de plant

In de uitgevreten stengelholten (foto 2) of in de grond rondom de plant zijn dikke, grauwe rupsen te vinden. De aantasting kan 's zomers zware schade veroorzaken bij de buitenbloementeel.

Aardrupsen, larven van uilen, zijn grauwe rupsen met vijf paar achterlijfpoten vreten 's nachts aan ondergrondse en bovengrondse plantendelen, vooral de wortelhals.

Aardrupsen behoren tot de familie van de *Noctuidae*, de nachtuiltjes. Ze kunnen zich op veel verschillende gewassen voeden (zijn polyfaag).

De vlinders zijn grijsbruin en hebben een vleugelwijdte van circa 5 cm. Ze zijn 's avonds en 's nachts actief. De rupsen kunnen tot 5 cm lang worden en zijn aardebruin of vuilgrijs van kleur. In rust en wanneer ze gestoord worden zijn ze opgerold. Diep in de grond verpopt de rups in een cocon van gronddeeltjes.

Levenswijze

Er zijn vele soorten aardrupsen. Ze behoren tot de familie van de uilen. Na ongeveer één week komen de eieren uit. De jonge rupsen voeden zich met jonge bladeren. In het begin zijn ook overdag te zien. Al snel worden ze lichtschuw en vreten dan aan bladeren in de schaduw. Na twee weken gaan ze ondergronds leven. 's Nachts vreten ze aan bovengrondse plantendelen. Als de larve volgroeid is maakt het met speeksel een holte in de grond, hierin vindt de verpopping plaats. Daarna komt de volwassen uil uit. Ze vliegen 's avonds en 's nachts. Ze kunnen als ei, rups, pop en volwassen uil overwinteren.

De aardrups heeft twee generaties per jaar. De uiltjes leggen de eieren op de onderkant van bladeren, in groepjes of apart. Soms worden eieren op de grond afgezet. In een korte periode van 1 à 2 weken kan een vrouwtje enorme hoeveelheden eieren afzetten variërend van 300 tot 1600. De optimale condities voor de eileg zijn een temperatuur van 15°C - 20 °C, een relatieve luchtvochtigheid van 70 - 85 % en een daglengte van 14 - 16 uur. De rupsen doorlopen 5 tot 7 larvale stadia waarna ze verpoppen. In ons land overwinteren de aardrupsen als rups of pop.

Maatregelen

Aardrupsen hebben natuurlijke vijanden: vogels, egel, muizen, mollen en verschillende kevers (eten de eieren). Deze hebben voor de praktijk weinig betekenis.

Inunderen (onder water zetten) van de grond is effectief tegen aardrupsen.

Stomen van de grond geeft een zeer goede bestrijding.

Invlieg van motten/vlinders van buiten kan worden voorkomen door insectengaas in de luchtramen.

Daarnaast kunnen aardrupsen chemisch worden bestreden. Meer informatie over chemische gewasbeschermingsmiddelen is te vinden op de website van het College Toelating Bestrijdingsmiddelen.

Een populatie kan worden gereduceerd door spontaan optredende ziekten: parasitaire schimmels en bacteriën.

- Minder vatbare (resistente) soorten of rassen gebruiken
- Zorgen voor goede groeiomstandigheden
- Natuurlijke vijanden zoals mollen, spitsmuizen, roeken en spreuwen sparen
- Het vangen m.b.v. een feromoonval
- Het land onkruidvrij houden
- Chemische bestrijding volgens geldende adviezen.

Meer informatie

- Zoek binnen [Groen Kennisnet](#) naar meer informatie over Aardrupsen
- [Aanvullende informatie over mogelijke bestrijding](#)

